

ข้อเสนอโครงการอาสาประชารัฐ

สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กลุ่มภารกิจด้านการอุดมศึกษา)

ประจำปีงบประมาณ 2563

1. ชื่อโครงการ การนำร่องและขยายการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. สถาบันอุดมศึกษาเจ้าของโครงการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

3. หน่วยงานความร่วมมือในการดำเนินงาน

เทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์

4. พื้นที่ชุมชนที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่เทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

5. รายละเอียดพื้นฐานของชุมชน

ที่ตั้ง ตำบลหุบ ตั้งอยู่บริเวณทางทิศใต้ของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ระยะห่างจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ประมาณ 3 กิโลเมตร มีหมู่บ้านทั้งหมด 16 หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ และตำบลใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลเหนืออำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลอู่มะแม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ตำบลหุบ มีเนื้อที่ประมาณ 46.141 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 28,772 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.41 ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

6. ประเด็นปัญหาหลักหรือความต้องการของชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชนปัญหาขยะนำมาซึ่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ที่ดี คุณภาพชีวิตของประชาชน และสิ่งแวดล้อม โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากผลพวงการบริหารจัดการของประชาชน ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นจนเกินขีดความสามารถของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะกำจัดให้หมดไปได้ ปัญหาจึงสะสมมาจนถึงปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามปัญหานี้ก็ได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ และหนึ่งในวิธีการนั้นก็คือ การลดปริมาณขยะด้วยการให้ผู้ทิ้งขยะคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะส่วนหนึ่งที่คัดแยกจะเป็นขยะมีมูลค่านำไป reuse หรือ recycle ได้ ขยะส่วนหนึ่งนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักได้ จึงคงเหลือส่วนที่จะทิ้งน้อยลงการคัดแยกขยะจำเป็นต้องให้ประชาชนผู้ทิ้งขยะยอมรับวิธีการคัดแยก และยอมรับปฏิบัติตาม นั่นคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งการวิจัยนี้พบว่ามีแนวทางการดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือการใช้กลไกทางการศึกษา โดยให้นักเรียนและครูเป็นผู้มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ภายใต้โครงการการจัดการขยะ ด้วยการให้นักเรียนคัดแยกขยะจากบ้านและนำเอาขยะมีมูลค่า เช่น กระดาษ ขวดแก้ว มาโรงเรียนเพื่อรวบรวมขายยังร้านขายของเก่า ขยะมีมูลค่าบางประเภทครูก็จะสอนให้นำมาแปลงใช้ใหม่โดยใช้วิธีการง่าย ๆ เช่น กระดาษทำเป็นโคมไฟพลาสติกทำเป็นดอกไม้ เป็นต้น สำหรับขยะที่ขายนั้นนักเรียนเจ้าของขยะจะได้รับสิ่งตอบแทนเป็นคะแนนเรียกว่า คะแนนความดี และสะสมไว้ในธนาคารเรียกว่า ธนาคารความดี เพื่อจะได้เอาคะแนนความดีไปแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของภายหลัง อีกลักษณะหนึ่งของกลไกทางการศึกษานี้คือ โครงการ 3 พลังรวมใจไร้ขีดเคส มีวิธีการคือ ให้นักเรียนคัดแยกขยะที่บ้านและโรงเรียนตามประเภทที่กำหนดให้ และนำขยะมีมูลค่ามามอบให้โรงเรียนเพื่อนำไปขายเอาเงินไว้ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน แล้วขยายผลการคัดแยกขยะไปสู่ชุมชน ด้วยการหาสมาชิกคัดแยกขยะเพิ่มโดยเริ่มจากนักเรียน ครูในโรงเรียน และชุมชนการใช้กลไกทางชุมชน โดยใช้การณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่คนในชุมชนให้ทำการคัดแยกขยะอย่าง

ต่อเนื่อง โดยราชการส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการคัดแยกขยะด้วยการจัดหาอุปกรณ์จัดเก็บขยะและเก็บขนขยะให้ถูกประเภทที่ได้คัดแยกไว้ จากการวิจัยสรุปผลได้ว่า การคัดแยกขยะก่อนทิ้งสามารถลดปริมาณขยะลงไปได้ ซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาขยะ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน นักเรียน ครู เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล

การจัดการขยะในชุมชนนั้นถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารการจัดการขยะให้ประสบผลสำเร็จนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการขยะที่ประสบผลสำเร็จ การดำเนินการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทาง และทิศทางในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐคือ เทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาและป้องกัน ผลกระทบอันเนื่องจากการบริหารจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัญหาขยะของเทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และตลอดจนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการขยะ แบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยให้ประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการบริหารจัดการขยะ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืนและเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคตต่อไป

7. แผนการดำเนินงาน

7.1. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ มกราคม 2563 ถึง พฤษภาคม 2563 รวมระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 4 เดือนเต็ม

7.2. กิจกรรม/การดำเนินงาน

ในการดำเนินกิจกรรมจะมีขั้นตอนในการทำดังนี้ โดยประยุกต์ใช้ KKU 50 Model มาเป็นขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	คำอธิบาย
ทำความเข้าใจและเข้าใจชุมชน ทำความเข้าใจปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย	ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับชุมชน ที่นักศึกษาไปฝังตัวอยู่ด้วย โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหุบ อ.เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จะเป็นพี่เลี้ยงหลักร่วมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำให้นักศึกษาได้คุ้นเคยกับพื้นที่ โดยจะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์ แรกของการลงพื้นที่ ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาอีกครั้ง แล้วแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา (วิธีการแก้ปัญหาอาจมีการปรับเปลี่ยนจากระบุไว้ในโครงการ ถ้านักศึกษามีนวัตกรรมใหม่ นำเสนอเพื่อแก้ปัญหา) หลังจากนั้น นักศึกษาจะกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการมาฝังตัวในพื้นที่
เติมเต็มองค์ความรู้	นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา ในโครงการนี้คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ และจัดการขยะเปียก โดยความร่วมมือกับ

	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด กาฬสินธุ์
การวิเคราะห์พื้นที่ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	นักศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการ ทดลองทำ แล้ววางแผนในการขยายผล
ดำเนินการ	หลังจากนักศึกษาวางแผนการลงพื้นที่เป้าหมายแล้ว จะต้องดำเนินการ จัดทำ/จัดทำ ถึงขยะเปียก ให้ เพียงพอ ให้ความรู้แก่ประชาชนภายในเทศบาลเรื่อง ความสำคัญของการคัดแยกขยะ หลังจากนั้น ดำเนินการประสานงาน สร้างการรับรู้ แล้วนำไปติดตั้ง ในครัวเรือนที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ขยายผล หลักจากติดตั้งแล้ว จะมีนักศึกษาอีกหนึ่งทีม ไป “พา ทำ ทำด้วยกัน” และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ระบบงานสนับสนุน การกำกับติดตาม หนุนเสริม	อาจารย์ที่ปรึกษาสนับสนุนให้คำปรึกษา ในการ แก้ปัญหา กับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจะเข้าพื้นที่ จำนวน 4 ครั้ง โดยจะไปพักอาศัยในพื้นที่ครั้งละ 1 สัปดาห์ เพื่อกำกับติดตาม ในเดือนสุดท้าย จะมีการ ประเมิน และสรุปโครงการ

8. งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้

งบประมาณในการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 477,800.- (สี่แสนเจ็ดหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียด
งบประมาณ ดังต่อไปนี้

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
งบดำเนินงาน :		
1. ค่าตอบแทน		14,400
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคบรรยาย	จำนวน 1 คน x 2 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	7,200
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคปฏิบัติ	จำนวน 1 คน x 2 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	7,200
2. ค่าใช้สอย		269,900
ค่าเบี้ยเลี้ยงอาจารย์นิเทศ	จำนวน 2 คน x 30 วัน x 240 บาท	14,400
ค่าเบี้ยเลี้ยงนักศึกษา	จำนวน 8 คน x 120 วัน x 180 บาท	172,800
ค่าเช่าที่พัก	จำนวน 2 หลัง x 4 เดือน x 5,000 บาท	40,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		10,000
จ้างเหมาบริการจัดทำรูปเล่มรายงาน	จำนวน 5 เล่ม x 300 บาท x 1 ครั้ง	1,500
ค่าทำประชาคม (อาหารกลางวัน)	จำนวน 40 ราย x 6 มื้อ x 60 บาท	14,400
ค่าทำประชาคม (อาหารว่างและ เครื่องดื่ม)	จำนวน 40 ราย x 12 มื้อ x 35 บาท	16,800

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
3. ค่าวัสดุ		193,500
ค่าจัดทำคู่มือ	จำนวน 3,000 เล่ม เล่มละ 30 บาท	90,000
ถังพลาสติกขนาด 50 ลิตร	จำนวน 700 ถัง x 95 บาท	66,500
วัสดุการเกษตร		10,000
วัสดุโฆษณาและเผยแพร่		12,000
วัสดุสำนักงาน		5,000
วัสดุงานบ้านงานครัว		10,000
รวมทั้งสิ้น	(สี่แสนเจ็ดหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน)	477,800

หมายเหตุ - ขอถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

9. ผลลัพธ์ ของโครงการ (ต่อ นศ และ ต่อชุมชน) การเปลี่ยนแปลง

- 9.1. นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สร้างนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 9.2. นักศึกษาได้ทำจริง ผิดพลาดจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง มีทักษะในการปรับตัวและทักษะในการแก้ปัญหา
- 9.3. เกิดการยอมรับและคัดแยกขยะในชุมชน ชุมชนมีถังขยะเปียกใช้อย่างน้อยร้อยละ 60 ของครัวเรือนทั้งหมดในเทศบาล คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
ครัวเรือน มี ถังขยะเปียกในครัวเรือน	ร้อยละ 60 ของครัวเรือน
การจัดเก็บขยะเปียกของเทศบาลลดลง	การจัดเก็บขยะเปียกลดลง อย่างน้อย ร้อยละ 20
ปุ๋ยอินทรีย์	อย่างน้อย ร้อยละ 5 สามารถ

10. องค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้

- องค์ความรู้ในด้านชุมชนสัมพันธ์
- องค์ความรู้ในด้านการสร้างการรับรู้ของชุมชน
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำขยะเปียกในรูปแบบต่าง ๆ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือน
- องค์ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์เบื้องต้น
- องค์ความรู้ในการคัดแยกขยะ

11. ค่าประสบการณ์สามารถเทียบได้ ดังนี้

- 11.1. รายวิชาสหกิจศึกษา 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.2. CL 304 696 โครงการพิเศษทางการจัดการปกครองท้องถิ่น 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.3. CL 404 696 หัวข้อเรื่องพิเศษทางการจัดการการคลัง 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

11.4. CL 504 697 หัวข้อพิเศษด้านการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัย
ปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

11.5. รายวิชา..... 3 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

12. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

ผศ.ดร. วิษณุ สมิตสุวรรณค์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

13. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

13.1. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการปกครองท้องถิ่น	จำนวน 2 คน
13.2. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
13.3. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการการคลัง	จำนวน 2 คน
13.4. นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	จำนวน 2 คน